

Briselē, 15.6.2026.
COM(2026) 285 final

2026/0153 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS,

ar kuru saskaņā ar Direktīvas 2003/96/EK 19. pantu Horvātijai atļauj piemērot samazinātas akcīzes nodokļa likmes gāzeļļai un bezsvina benzīnam, ko izmanto par motordegvielu

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai Savienībā reglamentē Padomes 2003. gada 27. oktobra Direktīva 2003/96/EK, kas pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai¹ (“Enerģijas nodokļu direktīva” jeb “direktīva”).

Saskaņā ar minētās direktīvas 19. panta 1. punktu un papildus jo īpaši 5., 15. un 17. pantā noteiktajiem noteikumiem Padome pēc Komisijas priekšlikuma ar vienprātīgu lēmumu var atļaut jebkurai dalībvalstij ieviest turpmākus atbrīvojumus no nodokļa vai nodokļa samazinājumus īpašu politikas apsvērumu interesēs.

Horvātijas iestādes 2026. gada 2. aprīļa vēstulē informēja Komisiju par savu nodomu lūgt atļauju piemērot pagaidu samazinājumu valsts nodokļa likmēm bezsvina benzīnam un gāzeļļai, ko izmanto par motordegvielu, kuras ir zemākas par direktīvas 7. pantā un I pielikuma A tabulā noteiktajām minimālajām nodokļa likmēm.

Horvātijas iestādes 2026. gada 29. aprīļa un 2026. gada 7. maija e-pasta vēstulēs atbildēja uz Eiropas Komisijas papildu informācijas pieprasījumiem.

Pieprasītais samazinājums ir 0,2195 EUR par litru bezsvina benzīnam un 0,225 EUR par litru gāzeļļai, ko izmanto par motordegvielu.

Pieprasītais atļaujas derīguma termiņš ir 6 mēneši, sākot no brīža, kad Padome pieņem lēmumu, un tas nepārsniedz Enerģijas nodokļu direktīvas 19. panta 2. punktā noteikto maksimālo termiņu.

Saskaņā ar Horvātijas iestāžu sniegto informāciju šā pasākuma mērķis ir valstī mazināt neseno ģeopolitisko notikumu izraisītās augstās gāzeļļas un benzīna mazumtirdzniecības cenas, kas tieši ietekmē gan mājsaimniecības, gan uzņēmumus.

Reaģējot uz 2022. gada enerģētisko krīzi, ko izraisīja karš Ukrainā, dalībvalstīm tika piešķirtas trīs atkāpes no Enerģijas nodokļu direktīvas, lai mazinātu augstās degvielas mazumtirdzniecības cenas, kas izriet no tā laika ģeopolitiskajām norisēm un tieši ietekmē gan mājsaimniecības, gan uzņēmumus².

Eiropadome 2026. gada 19. marta secinājumos uzsvēra, ka enerģētikas pārkārtošana joprojām ir visefektīvākā stratēģija, ar ko panākt Eiropas stratēģisko autonomiju, stiprināt noturību, strukturāli samazināt enerģijas cenas un nodrošināt tīru, vispārpieejamu un pašmāju enerģiju, kas vajadzīga kā nākotnes ekonomikas dzinējspēks.

Tajā pašā laikā Eiropadome atzina, ka īstermiņā ir vajadzīgi mērķorientēti risinājumi, ar ko, neapdraudot paredzamību un vienlīdzīgus konkurences apstākļus, nodrošināt cenas ziņā pieejamu enerģiju, ņemot vērā tehnoloģisko neitralitāti un konkrētās situācijas dalībvalstīs,

¹ OV L 283, 31.10.2003., 51.–70. lpp.

² Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2022/1843, Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2022/1662, Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2023/1197.

dažu rūpniecības nozaru lielo pakļautību pārvietošanas riskam un nepieciešamību uzlabot apstākļus energoietilpīgām inovatīvām nozarēm.

Tāpēc Eiropadome aicināja Komisiju nekavējoties nākt klajā ar mērķorientētu pagaidu pasākumu rīkkopu, kuras mērķis ir novērst importēto fosilo degvielu neseno cenu kāpumu, ko izraisījusi krīze Tuvajos Austrumos. Eiropadomes secinājumi sniedz politiskas norādes dalībvalstīm; tie ir politisks pilnvarojums pieņemt fiskālus pasākumus, kas pieļauj prasīto elastību. Šajos secinājumos ir skaidri pausts atbalsts Enerģijas nodokļu direktīvā paredzēto atkāpju un elastības pilnīgai izmantošanai, tostarp samazinātu pagaidu likmju pieņemšanai, kuras būtu tieši saistītas ar ārkārtējiem apstākļiem un mērķiem nodrošināt enerģijas pieejamību cenas ziņā.

Šādu pasākumu mērķis būtu ļaut dalībvalstīm izstrādāt mērķorientētus pagaidu risinājumus, kas vērstos pret pašreizējās enerģētikas krīzes negatīvo ietekmi uz cenām. Tie ir vajadzīgi īstermiņā, lai, neapdraudot paredzamību un vienlīdzīgus konkurences apstākļus, nodrošinātu cenas ziņā pieejamu enerģiju, ņemot vērā tehnoloģisko neitralitāti un konkrētās situācijas dalībvalstīs, dažu rūpniecības nozaru lielo pakļautību pārvietošanas riskam un nepieciešamību uzlabot apstākļus energoietilpīgām inovatīvām nozarēm.

Kopš 2026. gada 28. februārī sākās konflikts, tā rezultātā sekojot satiksmes traucējumiem Hormuza šaurumā, (*Brent*) naftas cena ir pieaugusi no aptuveni 60 EUR par barelu līdz vairāk nekā 90 EUR par barelu³. Pēc šā cenu kāpuma Horvātijā tika ziņotas šādas vidējās degvielas cenas⁴:

	Benzīns (<i>Super 95</i>)	Gāzeļļa
30.3.26.	1,68 EUR	1,88 EUR
23.3.26.	1,57 EUR	1,69 EUR
16.3.26.	1,55 EUR	1,67 EUR
9.3.26.	1,50 EUR	1,54 EUR
2.3.26.	1,48 EUR	1,51 EUR
23.2.26.	1,47 EUR	1,49 EUR
16.2.26.	1,46 EUR	1,50 EUR

Runājot par naftas enerģijas cenu attīstību šīs atkāpes piemērošanas laikposmā, sagaidāms, ka cenas joprojām būs augstas. Prognozes par situācijas attīstību pēc tam lielā mērā ir atkarīgas no konflikta ilguma Tuvajos Austrumos un no satiksmes traucējumiem Hormuza šaurumā.

Paredzams, ka naftas cenas saglabāsies augstas, kamēr turpināsies konflikts un satiksmes traucējumi Hormuza šaurumā. Degvielas cenu attīstība seko jēlnaftas cenu dinamikai ar nedēļas vai divu novēlošanos – benzīna cenām ir tendence mazāk tieši reaģēt uz naftas cenām, savukārt dīzeļdegvielas un reaktīvo dzinēju degvielas, ko ES importē, cenām ir tendence būt svārstīgākām nekā jēlnaftas cenām.

Naftas cenu globālais raksturs un dalībvalstu ierobežotā ietekme uz šīm cenām padara šo krīzi par ārēju cēloņu izraisītu krīzi. Visas ES dalībvalstis saskarsies ar līdzīgām energoproduktu globālajām cenām. Tomēr spēja tikt galā ar cenu pieaugumu ievērojami atšķirsies, piemēram,

³ ENER ĢD, biļetens “Weekly Oil Bulletin”, 2026. gada 2. aprīlis, https://energy.ec.europa.eu/data-and-analysis/weekly-oil-bulletin_en.

⁴ ENER ĢD, biļetens “Weekly Oil Bulletin”, 2026. gada 2. aprīlis, https://energy.ec.europa.eu/data-and-analysis/weekly-oil-bulletin_en.

atkarībā no ienākumiem, transporta veida, apkures avota un mājokļu energoefektivitātes. Tas cenu pieauguma ietekmi padarīs asimetrisku. Turklāt mājsaimniecības ar zemākiem ienākumiem lielāku savu ienākumu daļu mēdz tērēt patēriņam, nevis investīcijām vai uzkrājumiem. Tādējādi patēriņa cenu pieaugums vairāk ietekmē mājsaimniecības ar zemākiem ienākumiem.

Kopš kara sākuma 2026. gada 28. februārī un no tā izrietošā enerģijas cenu pieauguma Horvātijas Republikas valdība 2026. gada 10. martā pieņēma grozījumu Noteikumos par akcīzes nodokli enerģijai un elektroenerģijai, lai mazinātu energoproduktu mazumtirdzniecības cenu pieaugumu. Ar šo grozījumu akcīzes nodoklis gāzeļļai, ko izmanto par motordegvielu, tika samazināts par 0,02 EUR par litru.

Tajā pašā laikā ar Noteikumiem par naftas produktu maksimālās mazumtirdzniecības cenas noteikšanu valdība ieviesa energoproduktu mazumtirdzniecības cenu griestus un ierobežoja tirdzniecības uzcenosumus, nosakot maksimālo maržu enerģētikas uzņēmumiem 0,1735 EUR par litru gan bezsvina benzīnam, gan gāzeļļai, ko izmanto par motordegvielu.

Tā kā karš turpinājās un enerģijas cenas starptautiskajā tirgū turpināja pieaugt, Horvātijas Republikas valdība 2026. gada 24. martā pieņēma otro grozījumu Noteikumos par akcīzes nodokli enerģijai un elektroenerģijai. Ar šo grozījumu akcīzes nodoklis bezsvina benzīnam tika samazināts par 0,06 EUR par litru un gāzeļļai, ko izmanto par motordegvielu, par 0,07613 EUR par litru.

Turklāt maržas enerģētikas uzņēmumiem tika vēl vairāk samazinātas, proti, līdz 0,1545 EUR par litru bezsvina benzīnam un 0,1245 EUR par litru gāzeļļai, ko izmanto par motordegvielu.

Neraugoties uz iepriekš minētajiem pasākumiem, energoproduktu mazumtirdzniecības cenas joprojām ir ievērojami augstākas nekā pirms kara sākuma Tuvajos Austrumos. No 2026. gada 24. marta bezsvina benzīna mazumtirdzniecības cena bija par 12 % augstāka salīdzinājumā ar 2026. gada 24. februāri (t. i., pirms konflikta sākuma), savukārt dīzeļdegvielas mazumtirdzniecības cena tajā pašā periodā bija par 19 % augstāka.

Iepriekš minēto grozījumu rezultātā pašlaik piemērojamais akcīzes nodoklis gāzeļļai, ko izmanto par motordegvielu, atbilst ES tiesību aktos noteiktajam minimālajam līmenim. Līdz ar to Horvātijas Republikas valdībai vairs nav iespēju samazināt mazumtirdzniecības cenas gāzeļļai, ko izmanto par motordegvielu, vēl vairāk samazinot akcīzes nodokli, savukārt bezsvina benzīnam saglabājas marža turpmākai samazināšanai, proti, 0,09331 EUR par litru.

Šajā kontekstā jānorāda, ka 2025. gadā energoproduktu daudzumi, kas nodoti patēriņam vilces vajadzībām Horvātijas Republikā, galvenokārt sastāvēja no dīzeļdegvielas, kas veidoja 77 % no kopējā patēriņa. Tas liecina par dīzeļdegvielas mazumtirdzniecības cenu īpaši būtisko ietekmi uz iedzīvotāju sociālajiem un ekonomiskajiem apstākļiem, kā arī uz ekonomikas darbību.

Ņemot vērā Horvātijas Republikas ģeogrāfiskās īpatnības un nepietiekami attīstīto dzelzceļa infrastruktūru, tā ir ļoti atkarīga gan no pasažieru, gan preču autotransporta, kā arī no privāto automobiļu un autobusu izmantošanas ikdienas svārstīcībām.

• **Saskanība ar spēkā esošajiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Direktīvas 19. panta 1. punkta pirmā daļa nosaka:

“Papildus iepriekšējos pantos, jo īpaši 5., 15. un 17. pantā noteiktajiem noteikumiem, Padome pēc Komisijas priekšlikuma ar vienprātīgu lēmumu var atļaut jebkurai dalībvalstij ieviest turpmākus atbrīvojumus vai samazinājumus īpašu politikas apsvērumu interesēs.”

Ar attiecīgo nodokļa samazinājumu Horvātijas iestādes plāno mazināt transporta degvielas, gāzeļļas un benzīna augstās mazumtirdzniecības cenas, kuru cēlonis ir konflikts Tuvajos Austrumos, un galu galā sasniegt mērķi mazināt pašreizējās ģeopolitiskās situācijas sociālo un ekonomisko ietekmi, kas skar gan mājsaimniecības, gan uzņēmumus.

Šie nodokļa samazinājumi radītu situāciju, ka labuma guvējiem tiktu piemērotas valsts likmes, kas, iespējams, būtu zemākas par ES minimālajām nodokļu likmēm saskaņā ar Enerģijas nodokļu direktīvu, tāpēc tiek apspriesta atļaujas sniegšana šim pasākumam. Tas var veicināt izvirzīto politikas mērķu sasniegšanu.

Iespēju ieviest šādu nodokļa samazinājumu var paredzēt saskaņā ar direktīvas 19. pantu, jo tā mērķis ir ļaut dalībvalstīm ieviest turpmākus atbrīvojumus vai samazinājumus īpašu politikas apsvērumu interesēs.

Atļaujas ierobežotais derīguma termiņš, proti, seši mēneši pēc Padomes īstenošanas lēmuma stāšanās spēkā, nepārsniedz Enerģijas nodokļu direktīvas 19. panta 2. punktā atļauto maksimālo laikposmu, ar iespēju to pagarināt.

Visbeidzot, šo nodokļu samazinājumu nesummē ar cita veida nodokļu samazinājumiem.

Ņemot vērā šos apstākļus, šķiet lietderīgi piešķirt atļauju uz prasīto laikposmu.

Tajā pašā laikā nodokļu samazinājumi, kas nav mērķorientēti, nozīmē ievērojamas fiskālās izmaksas un mēdz palielināt pieprasījumu pēc fosilā kurināmā, tādējādi saasinot piedāvājuma un pieprasījuma nelīdzsvarotību. Tāpēc pasākumam arī turpmāk vajadzētu būt stingri ierobežotam laikā, un būtu jānovērtē tā paredzamā ietekme uz fosilā kurināmā pieprasījumu, kā arī tā fiskālās izmaksas. Vajadzības gadījumā būtu jāveic kompensējoši pasākumi.

Valsts atbalsta noteikumi

Horvātijas iestāžu pieprasītais nodokļa pagaidu samazinājums būs par 0,2195 EUR par litru zemāks bezsvina benzīnam un 0,2250 EUR par litru zemāks gāzeļļai, ko izmanto par motordegvielu, nekā minimālie nodokļa līmeņi transporta degvielai, kā noteikts direktīvas 7. pantā un I pielikuma A tabulā.

Šis priekšlikums neskar Horvātijas pasākuma novērtējumu saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem. Priekšlikums Padomes īstenošanas lēmumam neskar dalībvalsts pienākumu nodrošināt atbilstību valsts atbalsta noteikumiem.

• Saskanība ar citām Savienības politikas jomām

Katrs projekts atkāpes piešķiršanai saskaņā ar Enerģijas nodokļu direktīvas 19. pantu Komisijai jāizskata, ņemot vērā iekšējā tirgus pareizu darbību, nepieciešamību nodrošināt godīgu konkurenci un ES veselības, vides, enerģētikas un transporta politiku.

Saskaņā ar Horvātijas iestāžu sniegto informāciju paredzētajam nodokļu samazinājumam būtu daļēji jāatvieglo Horvātijas iedzīvotāju sociālais un ekonomiskais slogs, ko pēdējā laikā rada transporta degvielu cenu pieaugums, kuru izraisījis arī konflikts Irānā un satiksmes traucējumi Hormuza šaurumā.

Šīs ārkārtas situācijas rezultātā šis pagaidu pasākums, visticamāk, neietekmēs ES iekšējo tirdzniecību. Kopumā šis pasākums šķiet pieņemams no iekšējā tirgus pienācīgas darbības un nepieciešamības nodrošināt godīgu konkurenci perspektīvas. Ņemot vērā pasākuma

ierobežoto ietekmi un ierobežoto ilgumu, šim pasākumam nevajadzētu kropļot konkurenci un traucēt iekšējā tirgus darbībai.

Vides un klimata politika

Savienība joprojām ir stingri apņēmusies sasniegt savus klimata un enerģētikas mērķus, kā noteikts Eiropas Klimata aktā (Regula 2021/1119). Ar šo tiesību aktu atļautajiem pagaidu nodokļa samazinājumiem nevajadzētu izraisīt cenu signālu, kas stimulē energoefektivitāti un pāreju uz atjaunīgajiem energoresursiem, strukturālu pavājināšanos.

Enerģētikas politika

Ņemot vērā enerģijas cenu pašreizējo straujo kāpumu, ko izraisa situācija Tuvajos Austrumos, dalībvalstīm ir vajadzīga iespēja uz laiku pazemināt akcīzes likmes zem ES minimālajām likmēm tiem produktiem, uz kuriem neattiecas iepriekš minētais noteikums.

Ņemot vērā atkāpes īso piemērošanas laiku un pašreizējos ar ģeopolitisko situāciju saistītos ārkārtas apstākļus, kā arī energoproduktu ārkārtīgi augsto tirgus cenu, iespēja samazināt akcīzes nodokļa likmes zem minimālajām likmēm, kas noteiktas saskaņā ar Direktīvu 2003/96/EK, tiek uzskatīta par atbilstošu un samērīgu, lai panāktu līdzsvaru starp Enerģijas nodokļu direktīvas 19. pantā uzskaitītajiem konkrētajiem politikas mērķiem, jo īpaši attiecībā uz ES vides politiku, un ārkārtas nepieciešamību nodrošināt enerģijas pieejamību uzņēmumiem un mājāsaimniecībām.

Iekšējā tirgus politika un godīga konkurence

Ārkārtas situācijas rezultātā šis pagaidu pasākums, visticamāk, neietekmēs ES iekšējo tirdzniecību. Kopumā šis pasākums šķiet pieņemams no iekšējā tirgus pienācīgas darbības un nepieciešamības nodrošināt godīgu konkurenci perspektīvas. Ņemot vērā pasākuma ierobežoto ietekmi un ierobežoto ilgumu, šim pasākumam nevajadzētu kropļot konkurenci un traucēt iekšējā tirgus darbībai.

Sociālā politika

Novērotajam un paredzamajam enerģijas izmaksu pieaugumam visā Savienībā ir nesamērīgi liela ietekme uz mājāsaimniecībām ar zemiem ienākumiem, jo enerģijas izmaksas parasti veido lielāku daļu no to budžeta⁵. Tāpēc akcīzes nodokļu samazināšanai energoproduktiem var būt pozitīva sociālā ietekme, jo tā palīdzēs samazināt enerģijas izmaksas mājāsaimniecībām ar zemiem ienākumiem.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

• Juridiskais pamats

Padomes Direktīvas 2003/96/EK 19. pants.

• Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)

Netiešo nodokļu uzlikšana, uz ko attiecas LESD 113. pants, pati par sevi nav Eiropas Savienības ekskluzīvā kompetencē LESD 3. panta nozīmē.

⁵ [Economic and distributional effects of higher energy prices on households in the EU - Employment, Social Affairs and Inclusion \(Augstāku enerģijas cenu ekonomiskā un distributīvā ietekme uz mājāsaimniecībām ES — nodarbinātība, sociālās lietas un iekļautība\).](#)

Tomēr saskaņā ar Direktīvas 2003/96/EK 19. pantu Padomei tika piešķirta ekskluzīva kompetence ar sekundāru tiesību aktu atļaut dalībvalstīm ieviest turpmākus atbrīvojumus vai samazinājumus minētā noteikuma nozīmē. Tāpēc dalībvalstis nevar aizstāt Padomi. Tādēļ subsidiaritātes princips uz šo īstenošanas lēmumu neattiecas. Katrā ziņā, tā kā šis akts nav leģislatīvā akta projekts, tas nebūtu jāiesniedz valstu parlamentiem saskaņā ar Līgumiem pievienoto 2. protokolu, lai pārbaudītu atbilstību subsidiaritātes principam.

- **Proporcionalitāte**

Šajā priekšlikumā ir ievērots proporcionalitātes princips. Nodokļa samazinājumi nepārsniedz konkrētā mērķa sasniegšanai vajadzīgo.

Atļauja ir piešķirta uz ļoti ierobežotu laikposmu, proti, uz sešiem mēnešiem, un saistībā ar enerģētiskās krīzes kontekstu.

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

Ierosinātais instruments ir Padomes īstenošanas lēmums. Direktīvas 2003/96/EK 19. pants paredz tikai šāda veida pasākumu.

3. EX POST IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- **Ex post izvērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaudes**

Pasākumam nav nepieciešama spēkā esošo tiesību aktu izvērtēšana.

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Šā priekšlikuma pamatā ir Horvātijas pieprasījums, un tas attiecas tikai uz šo dalībvalsti.

- **Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Neatkarīgu ekspertu atzinums nebija vajadzīgs.

- **Ietekmes novērtējums**

Šis priekšlikums attiecas uz atļaujas piešķiršanu atsevišķai dalībvalstij pēc tās lūguma, un ietekmes novērtējums tam nav nepieciešams. Saskaņā ar labāka regulējuma noteikumiem šāda veida aktiem pēc to būtības netiek veikts ietekmes novērtējums.

- **Normatīvā atbilstība un vienkāršošana**

Pasākums neparedz vienkāršošanu. Tas izstrādāts pēc Horvātijas lūguma un attiecas vienīgi uz šo dalībvalsti.

- **Pamattiesības**

Pasākums neietekmē pamattiesības.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Minētais pasākums Savienībai nerada finansiālu vai administratīvu slogu. Tādējādi priekšlikums neietekmē Savienības budžetu.

5. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzīšanas, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Īstenošanas plāns nav nepieciešams. Šis priekšlikums attiecas uz atļauju samazināt nodokli, kura tiek piešķirta uz ierobežotu laika posmu. Piemērojamās nodokļu likmes var būt zemākas par minimālajiem nodokļu līmeņiem, kas noteikti Enerģijas nodokļu direktīvā. Pasākumu var izvērtēt, ja tiek ierosināts pagarināt šā lēmuma spēkā esamības termiņu.

- **Skaidrojošie dokumenti (direktīvām)**

Priekšlikumam nav vajadzīgi skaidrojošie dokumenti par transponēšanu.

- **Detalizēts konkrētu priekšlikuma noteikumu skaidrojums**

1. pantā ir noteikts, ka Horvātijai būs atļauts gāzeļļai un bezsvina benzīnam, ko izmanto par motordegvielu, piemērot samazinātas nodokļa likmes, kuras ir zemākas par minimālajiem nodokļu līmeņiem.

2. pantā ir noteikts, ka pieprasīto atļauju piešķir uz sešiem mēnešiem pēc lēmuma stāšanās spēkā, kā to ir pieprasījusi Horvātija, iekļaujoties maksimālajā sešu gadu termiņā, kas paredzēts direktīvā.

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS,

ar kuru saskaņā ar Direktīvas 2003/96/EK 19. pantu Horvātijai atļauj piemērot samazinātas akcīzes nodokļa likmes gāzeļļai un bezsvina benzīnam, ko izmanto par motordegvielu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Direktīvu 2003/96/EK (2003. gada 27. oktobris), kas pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai¹, un jo īpaši tās 19. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

- (1) Iepriekšējās nedēļās pirms šā lēmuma pieņemšanas visā Savienībā tika novērots straujš un nepārtraukts energoproduktu vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības cenu pieaugums, ko izraisīja ģeopolitiskās norises Tuvajos Austrumos, kuras ietekmēja naftas un naftas produktu piegādes ķēdes visā pasaulē. Šīs norises ir radījušas ievērojamas negatīvas sekas mājssaimniecībām, jo īpaši neaizsargātiem patērētājiem, un uzņēmumiem, tostarp maziem un vidējiem uzņēmumiem, tādējādi radot nopietnu risku sociālajai kohēzijai, ekonomikas stabilitātei un iekšējā tirgus pienācīgai darbībai.
- (2) Eiropadome 2026. gada 19. marta secinājumos² atzina enerģijas tirgus situācijas ārkārtas raksturu un tās makroekonomisko ietekmi. Padome aicināja Eiropas Komisiju cieši sadarboties ar dalībvalstīm, lai izstrādātu valsts pagaidu un mērķorientētus pasākumus nolūkā mazināt būtisko ietekmi, ko rada degvielas cenu pieaugums sakarā ar krīzi Tuvajos Austrumos, un jo īpaši uzsvēra, ka ir vajadzīga koordinēta reakcija, jo konfliktam Tuvajos Austrumos ir tūlītēja ietekme uz enerģijas cenām Eiropas iedzīvotājiem un uzņēmumiem.
- (3) Direktīvā 2003/96/EK noteiktie akcīzes nodokļi palīdz segt Savienībā piegādāto energoproduktu galīgās izmaksas. Akcīzes nodokļa samazināšana zem minimālajām likmēm var daļēji mazināt enerģijas izmaksu pieaugumu, ar ko pašlaik saskaras dalībvalstis.
- (4) Direktīvā 2003/96/EK paredzētās elastības iespējas ļauj dalībvalstīm noteiktās robežās mērķtiecīgi un uz laiku samazināt nodokļu slogu konkrētiem energoproduktiem. Ņemot vērā pašreizējās situācijas ārkārtējo un steidzamo raksturu, ir jāparedz īpašas, laikā ierobežotas elastības iespējas, kuru tiešais mērķis ir mazināt enerģijas cenu satricinājuma ietekmi.
- (5) Nodokļu pagaidu samazinājumi konkrētiem energoproduktiem var sniegt ātru atvieglojumu mājssaimniecībām un uzņēmumiem, tiešā veidā pazeminot galapatērētāju

¹ OV L 283, 31.10.2003., 51. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2003/96/oj>.

² <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-1-2026-INIT/lv/pdf>.

cenās. Pašreizējā situācijā šādi ārkārtas samazinājumi ir piemērots un nepieciešams instruments, lai novērstu nopietnos traucējumus ekonomikā, ko rada enerģijas cenu satricinājums.

- (6) Horvātijas iestādes 2026. gada 2. aprīļa vēstulē lūdza atļauju saskaņā ar Direktīvas 2003/96/EK 19. pantu gāzeļļai un bezsvina benzīnam, ko izmanto par motordegvielu, piemērot samazinātas akcīzes nodokļa likmes, kuras ir par 0,2195 EUR par litru zemākas bezsvina benzīnam un 0,225 EUR par litru zemākas gāzeļļai nekā minimālie nodokļu līmeņi, kas piemērojami minētās direktīvas 7. pantā minētajai motordegvielai. Atļauja tika pieprasīta uz sešiem mēnešiem.
 - (7) Saskaņā ar Horvātijas iestāžu sniegto informāciju samazinātas akcīzes nodokļa likmes piemērošanas mērķis ir mazināt benzīna un gāzeļļas augsto mazumtirdzniecības cenu ietekmi, ko rada ģeopolitiskā situācija un kas tieši ietekmē gan mājtsaimniecības, gan uzņēmumus.
 - (8) Komisija ir pārskatījusi pieprasīto atļauju, un ir konstatēts, ka tā, visticamāk, netraucēs iekšējā tirgus pienācīgu darbību. Ņemot vērā atkāpes īso darbības laiku un ar ģeopolitisko situāciju saistītos ārkārtas apstākļus, kā arī naftas ārkārtīgi augsto tirgus cenu, tā ir atzīta par atbilstošu un samērīgu, lai panāktu līdzsvaru starp Direktīvas 2003/96/EK 19. panta 1. punktā uzskaitītajiem konkrētajiem politikas mērķiem, jo īpaši attiecībā uz Savienības vides politiku, un ārkārtas nepieciešamību nodrošināt enerģijas pieejamību uzņēmumiem un mājtsaimniecībām.
 - (9) Tādēļ būtu jāatļauj Horvātijai bezsvina benzīnam un gāzeļļai, ko izmanto par motordegvielu, uz laiku piemērot samazinātas akcīzes nodokļa likmes, kuras ir zemākas par Savienības minimālajiem līmeņiem.
 - (10) Saskaņā ar Direktīvas 2003/96/EK 19. panta 2. punktu katrai saskaņā ar minēto noteikumu piešķirtajai atļaujai ir jābūt stingri ierobežotai laikā. Taču, lai nekavētu pašreizējā regulējuma turpmāku attīstību, ir lietderīgi noteikt, ka gadījumā, ja Padome, rīkojoties saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 113. pantu vai citiem attiecīgiem noteikumiem, ievieš tādus jaunus nodokļu minimālos līmeņus, kas minēti Direktīvas 2003/96/EK 7. pantā, attiecībā uz gāzeļļu un bezsvina benzīnu, ko izmanto par motordegvielu, kuriem šī atļauja neatbilst, minēto atļauju būtu jābeidz piemērot.
 - (11) Tajā pašā laikā nodokļu samazinājumi, kas nav mērķorientēti, nozīmē ievērojamas fiskālās izmaksas un mēdz palielināt pieprasījumu pēc fosilā kurināmā, tādējādi saasinot piedāvājuma un pieprasījuma nelīdzsvarotību. Tāpēc pasākumam arī turpmāk vajadzētu būt stingri ierobežotam laikā.
 - (12) Šis lēmums neskar Savienības valsts atbalsta noteikumu piemērošanu,
- IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Horvātijai ir atļauts piemērot samazinājumu līdz 0,2195 EUR par litru bezsvina benzīnam, ko izmanto par motordegvielu, un līdz 0,225 EUR par litru gāzeļļai, ko izmanto par motordegvielu, zem minimālajām akcīzes nodokļa likmēm, kuras minētas Direktīvas 2003/96/EK 7. pantā.

2. pants

Šo lēmumu piemēro [6 mēnešus pēc paziņošanas dienas].

Tomēr, ja Padome, rīkojoties saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 113. pantu vai citiem attiecīgiem noteikumiem, veic grozījumus Direktīvas 2003/96/EK 7. pantā minētajos minimālajos nodokļu līmeņos gāzeļļai un bezsvina benzīnam, ko izmanto par motordegvielu, ar kuriem šā lēmuma 1. pantā piešķirtā atļauja nebūtu saderīga, šo lēmumu beidz piemērot dienā, kad kļūst piemērojami minētie grozītie minimālie nodokļu līmeņi.

3. pants

Šis lēmums stājas spēkā tā paziņošanas dienā.

4. pants

Šis lēmums ir adresēts Horvātijas Republikai.

Briselē,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*